

Poziv.

Odbor Matice slovenske je meni zopet izročil vredovanje društvenega „Letopisa“ za 1870. leto. Vsled tega se obračam do slovenskih pisateljev s prošnjo, da me podpirajo s tehtnimi in različnimi spisi, ktere naj mi blagovolijo poslati do **1. aprila 1870.** leta.

Pri tej priliki dalje naznanjam, da mi bode jako všeč, ako mi vsa slovenska društva, stara in nova, ki niso omenjena v lanskem „Letopisu“, pošljejo podatke, vredjene po zgledu imenovanega „Letopisa“. Naj ponovim še prošnjo do bukvarjev, založiteljev in pisateljev, naj bi vsako knjigo, ki se ali z nova ali v novem natisu izdâ, blagovoljno precej poslali „Matici“, da morem nadaljevati „bibliografijo slovensko“.

V Ljubljani 17. januarja 1870.

Dr. E. H. Costa,
prvosednik Matice slovenske.

Mnogovrstne novice.

* *Velika razstava kmetijska in obrtnijska* bo letos v Gradcu v spomin petdesetletnice štajarske kmetijske družbe. Imela je ta razstava že lani biti, al zarad mnogoterih ovir ni mogla biti; zato bo pa letos večja, ker je družbi došlo od več strani podpore, tudi mestni odbor dá v ta namen 3000 gold. Obsegala bo razstava 4 vrste: ena vrsta pridelke kmetijstva in obrtnijstva, druga rudinstvo, tretja obrtnijske izdelke in četrta izdelke umetnosti in umetne obrtnije. Jemale se bodo v to razstavo pridelki in izdelki štajarski, zraven teh pa tudi družih deželâ.

* Krava je rodila šest telet po noči od 6. do 7. dne t. m. v Čekanici okraja Blatniškega. Vseh šesterih telet (2 junici in 4 junčki) je prišlo živih na svet, ki so vagali po 12 do 15 funtov eno. To je tako redka prikazen, da živinorejci še ne pomnijo take.

* *Led narejati brez zimskega mraza* je po časniku „Magjar Allam“ iznajdel mašino fabrikant Szalady v Temešvaru; vsako uro naredi ta mašina 10 centov ledû. — Da je to mogoče, ni dvombe; al se bo ta iznajdba zavoljo dragote tacega ledû tudi izplačala, to je vprašanje. Kedar nam ledû ne naredi zima, je drag, ker morajo ga dovaževati iz severnih krajev po 100 milj daleč in še več; vendar bo ta led še zmiraj cenejši kakor domači umetno narejeni.

* 400 kristijanov je lani na Dunaji pristopilo k judovski veri. Nekdaj preganjani in zaničevani judje so v sedanji „liberalni“ êri avstrijski prvaki; saj je na Dunaji skor vse jud, kar je „inteligencije“ in „kapitala“. Al tega naj dunajsko židovstvo nikakor ne misli, da bode kristijane družih dežel v kozji rog vgnalo!

Dopisi.

Iz Materije na Goriškem 15. pros. — Ne da bi kratili komû hvale, ki jo zasluži, ampak le zato, da se resnica prav spozná, naj popravimo dopis „iz Materije“ v 1. listu „Novic“ tako-le: Sadna drevesa, ki okoli Brezovice in Materije stojé, so večidel že okoli 8 let stara, toraj po skrbi prednikov omenjenih dveh gospodov večidel posajena; s tem pa nočem tajiti, da je bil gosp. Koželj marljiv za sadjerejo in da naš gosp. fajmošter so skrben dušen oče svojim faranom; al to se nam dozdeva, da oni dopis je meril bolj na to, da se župan hvali. Njemu pa ne moremo nikakoršne hvale peti; saj smo mu to dosti očitno razodeli s tem, da ga, ko je bila 28. in 29. grudna u. l. nova volitev občinskega starešinstva, nismo več volili ne za odbornika

in ne za namestnika. Mi smo odkritosrčni ljudje, in zato smo mu v obraz rekli, da ne maramo za-nj, ker je „votli nemškutar“. Naša občina je velika, šteje 26 sosesk in okoli 6000 duš; zato moramo skrbeti, da si volimo možé, kteri za nas skrbijo in ne za-se, in za nas bolje delajo nego lahončeki in nemškutarčeki. Za nj tedaj ne maramo, če tudi mu vlada gré na roko. Napravit je sicer g. Kastelec zoper volitev pritožbo na deželno vlado v Trst, prosé, da bi vlada zavrgla volitev, češ, da drugi pot mu morebiti bolj po sreči gré. Nadjamo se pa, da sl. vlada ne bode njegovih vgovorov poslušala, in da se ne bode dotaknila pravic, ki jih ima vsak volilec, da voli po svoji vednosti in vesti. Ako bi vlada zavrgla našo volitev, potem naj gré pa rakom žvižgat avtonomija občin! — Temu sitnemu pisanju naj Vam dodamo še to, da tudi tukaj pripravljamo čitalnico.

Večina volilcev in faranov Brezoviških in Materijskih.

Vipava 13. jan. (*Vinorejska šola in sadjereja*.) Radostnega srca smo v predzadnjih „Novicah“ brali, da je grof Lantieri vipavski svojo grajščino z obilnimi nogradi na Slapu, pol ure od Vipave, brezplačno za vinorejsko šolo blagovolil ponuditi. Ker pa vsakdo vé, da samo poslopje z vinogradi še ni šola, smo mislili, da vinorejska in sadjerejna šola ne bode še tako kmalu belega dne zagledala. Toda človek misli, umni župani pa obrnejo. 13. dan t. m. so zbrani župani skoraj enoglasno sklenili, da jih je volja to šolo z denarnimi močmi podpirati, kajti korist take šole je očitna. Po tem takem je vinorejska šola skoro že gotova, od ktere Vipavci mnogo koristi in zeló zaželeno povzdigo domačega vina pričakujemo. Kdor za ljudsko omiko in po njej za blagostan domači v eni ali drugi reči skrbi, ta je časti vreden, zatorej: slava županom vipavske doline! — V lanskim „Novicah“ je A. Z. korist sadjereje živo priporočal; med drugim je tudi Vipavec k sadjereji vnemati skušal. Hvala mu! Imenovani spis je pa vendar tudi govoril kakor da bi v Vipavi še nobene sadjerejne šole ne bilo in kakor da bi sadjereja nam neznana bila. To pa ni tako. Že preteklo zimo je gori imenovani grof Lantieri tisoče domâ iz pešek izrejenih jabelk in hrušek požlahlil in v lepi izgled vsej dolini v sadjerejno šolo posadil. Med drugimi zasluži tudi g. Dragotin Dolenec, tukajšnji krčmar, očitno pohvalo; tudi on ima več sto cepljenih hrušek in jabelk v svoji drevesnici, iz ktere jih je preteklo spomlad veliko prodal in jih še veliko več na novo pocpil. Iz tega se razvidi, da Vipavci korist sadjereje spoznajo in da se bo v malo letih povzdignila, ako je star pregovor resničen: „izgledi vlečejo!“

Iz Idrije 16. januarja. (*Volitev deželnega poslanca*) imamo prihodnjo saboto dopoldne. Kolikor nas je domoljubov, vsi enoglasno bomo volili visokocenjenega gosp. Lipolda, kajti prav po tej novi volitvi hočemo mu pred svetom podati popolno zaupnico za postopanje njegovo v zadnjem deželnem zboru. Da Höchtelnovi stranki ni bilo to všeč, to dobro vemo; al resnična je prislovica „allen gefallen ist schlimm“. Höchtelnova stranka ni naše gore list, mi pa potrebujemo moža za svojega poslanca, kteri se zaveda, da v Idriji biva narod slovenski, ki ni sovražnik nemškemu jeziku, al omike želi po tisti poti, ktera je naravna vsakemu narodu — po poti maternega jezika, in ki zavarovane hoče imeti svete mu narodne pravice. Nadjamo se pa tudi, da gosp. Lipold drage volje sprejme novo volitev, kajti — saj tako si mi mislimo — milo čutilo in ponos mora to biti možu, ki dela na javnem polji zastopa deželnega, ako volilci, ko se je odpovedal poslanstvu, ga zopet volijo. Nadjamo se tedaj, da prihodnjim „No-